

αίσθημα

αίσθημα, το, ουσ. [<αρχ. αἴσθημα], το αίσθημα. **1.** ο έρωτας, η αγάπη: «έχει ένα αίσθημα που τον βασανίζει». (Λαϊκό τραγούδι: μαύρο θα φορέσεις το φουστάνι, αν θα δεις αλλού στεφάνι, ένα βλάμη **αίσθημα** ζητάω, νύχτα μέρα ψάχνω να το βρω). **2.** ο ερωμένος, η ερωμένη: «αυτή που βλέπεις είναι παλιό αίσθημά μου». (Λαϊκό τραγούδι: από δω η γυναίκα μου κι από δω το **αίσθημά** μου, σας αγαπάω και τις δυο κι αν είναι αμάρτημα αυτό δικάστε την καρδιά μου). **3.** το συναίσθημα, ιδίως το ερωτικό: «ήταν πλημμυρισμένος από ένα αίσθημα χαράς || δεν έχει το αίσθημα του φόβου || ήταν κυριευμένος απ' το ερωτικό αίσθημα». (Λαϊκό τραγούδι: κρύψε τον πόνο σου, κρύψε το δράμα σου αυτή που έφυγε δεν είχε **αισθήματα**, μες το τραγούδι σου βάλε το κλάμα σου να το σκεπάσουν χειροκροτήματα). Υποκορ. **αισθηματάκι, το** (βλ. λ.).

- **αίσθημα ευθύνης**, η συνειδητοποίηση των υποχρεώσεων: «ο κάθε πολίτης πρέπει να έχει αίσθημα ευθύνης για να πάει μπροστά αυτός ο τόπος».

- **άνθρωπος με αισθήματα**, βλ. λ. [άνθρωπος](#).

- **έχει λεπτά αισθήματα**, **α.** είναι ευαίσθητος, ευγενής, διακριτικός: «ο μεγάλος του ο γιος είναι αγροίκος αλλά ο μικρός έχει λεπτά αισθήματα». **β.** λέγεται ειρωνικά για άτομο που σε ένα δεσμό του με απώτερο σκοπό το γάμο, πρωτεύοντα ρόλο παίζει η οικονομική κατάσταση του προσώπου με το οποίο συνδέεται: «έχει φτάσει σε ηλικία γάμου, αλλά το ψάχνει πολύ γιατί έχει λεπτά αισθήματα». Συνήθως συνοδεύεται από την κλασική χειρονομία του τριψίματος δείκτη με αντίχειρα που υπονοεί το χρήμα καθώς το επίθ. **λεπτά** εκλαμβάνεται ως πλ. του ουσ. **λεπτό** που αποτελούσε παλιότερα το ένα εκατοστό της δραχμής.

- **έχει πλούτο αισθημάτων**, βλ. λ. [πλούτος](#).

- **θρέφω αισθήματα (για κάποιον)**, διακατέχομαι από συγκεκριμένα συναισθήματα για κάποιον και δε χάνω την ευκαιρία να του τα εκδηλώσω: «απ' τη μέρα που τον γνώρισα, τρέφω φιλικά αισθήματα γι' αυτόν τον άνθρωπο κι όποτε χρειάστηκε τη βοήθειά μου, του την έδωσα || από τότε που με κατηγορήσε στο διευθυντή μου, τρέφω αισθήματα μίσους γι' αυτόν τον άνθρωπο και περιμένω την ευκαιρία να τον εκδικηθώ».

- **παίζω με τα αισθήματα (κάποιου)**, συμπεριφέρομαι επιπόλαια σε κάποιον, χωρίς να νοιάζομαι για τα αισθήματα που του προξενώ (συνήθως άσχημα): «ξέρει πως την έχω αδυναμία και παίζει με τα αισθήματά μου».

- **παίρνω από αίσθημα**, (και για τα δυο φύλα), βλ. φρ. **παντρεύομαι από αίσθημα**.

- **παντρεύομαι από αίσθημα**, (και για τα δυο φύλα) παντρεύομαι από έρωτα: «είναι όμορφο ζευγάρι, κι απ' ό,τι ξέρω, παντρεύτηκαν από αίσθημα».

- **προκαλεί το κοινό αίσθημα**, βλ. φρ. **προκαλεί το λαϊκό αίσθημα**.

- **προκαλεί το λαϊκό αίσθημα**, με τους λόγους ή τις πράξεις του έρχεται σε αντίθεση με την κοινή αντίληψη ή τη νοοτροπία που επικρατεί περί δικαιοσύνης ή περί ηθικής: «κάθε φορά που επιδεικνύει τον πλούτο του με αλόγιστα γλέντια και διασκεδάσεις, σε μια εποχή μάλιστα που ο κόσμος πεινάει και υποφέρει απ' τη φτώχεια, προκαλεί το λαϊκό αίσθημα».